

ԲԱՐՈՑԱԿԱՆՔ

Լյուդմիլա Կոստյուկովա : (Տես երևա 237)

Լյուդմիլա Կոստյուկովա տանու-տէրական իշխանութեամբ կը կառավարէին իրենց պետութիւնը : Լյուդմիլա տկար հարկատու իշխանաց նուիրակները բարեկամաբար կ'ընդունէին : Լյուդմիլա իշխանազունքը կայսեր նմանելով՝ ամենէն աղքատ որբեակներն ալ չէին անարգէր, ինչպէս նաև անտէրունչ անխնամ որբերը . և ևս առաւել պատուով ընդունելութիւն կ'ընէին հանձարաւոր, լուսաւորեալ և կամ առաքինի անձանց : Վաւառակալք ալ իրենց մեծերուն օրինակին կը հետեւէին, և իրենց տանը նոյն իսկ յետին ծառաներուն հետ ակնածութեամբ կը վարուէին . ուրեմն և ոչ իսկ զանց կ'ընէին սոյն պատիւը տալու իրենց կանանցն ու զաւակացը : Լյուդմիլա կը ծաղկէին խաղաղութիւնն ու միաբանութիւնը պետութեան մէջ . ոչ ոք գիտէր թէ ինչ ըսել է գոտութիւն, կոխ, ապստամբութիւն ու խռովութիւն :

Լյուդմիլա պաշտօնէայն պէտք է որ ազգէ իշխանին իր պակասութիւնները, սանձ մը դնէ իր ախտիցը, ու առաքինութեանցը նմանի :

Դուք, ով բարեկամքդ իմաստութեան, օր մը անոյ՜ հաճոյք մը պիտի չգտնէ, թէ որ միակերպ աշխատիք իմաստնոց օրինակին հետեւելու, թէ որ ամենայն ջանք ընէք անոնց նմանելու :

Երբոր ձեր աշխատանքովն ու հաստատութեամբը առաքինութեան նոր դանձ մը վաստակիք, երբոր հեռաւոր աշխարհներէ աշակերտք ու բարեկամք դուրս ընդն ձեր դասախօսութեանցը մոտիկ ընելու, և ձեր օրինակէն շահուին, ձեր ուրախութիւնը աւելի մեծ չըլլար, կրնա՞ք արդեօք ծածկել ձեր սրտին զգացած երջանկաւէտ խնտումը : Իսկ թէ որ ասոր ներհակն հանդի-

պի, թէ որ ձեր հանձարն ու առաքինութիւնները խորունկ մթութիւն մէջ թաղուած մնան, թէ որ ոչ ոք զի խորհուրդ հարցնէ, թէ որ ամարդ զձեզ երեսէ ձգէ, կատարեալութեան ճամբուն մէջ շատ առաջ կ'ըլլաք, ձեր առաքինութեանց վրայ ընդունց կնիք մը կը դրոշմէք, մարդկայն անտարբերութեանը վրայ անկն չցաւելով, ու այս արհամարհանց վրայ կիրք չեւելով, գոհ ըլլալով ըրածներնուդ վրայ, երջանիկ՝ ձեր նեցածովը, և անխուով՝ ձեր ձեռքը զած բաներուն և ուրիշի կարծիքէն խուսն ունեցող բաներուն վրայ :

Իւր որ խօսակցութիւնը համեմատէ, ուր որ արտաքին երևոյթները քորթական են, հոն պէտք չէ արդ խօսակցութիւն փնտռել :

Թէ որ իմաստունը դրսուանց թէ մարդու մը կերպ ունի, խառնափն ձևեր ու անվայել շարժումներ, որ անխորհրդաբար վազել սիրէ քաղքին մէջ, թէ որ անանկ երևնայ միայն խաղի, տղայական իրաց, ու հայտնի կը պարապի, ամենևին իրենք ու վրայ չկրնար ազդեցութիւն ընել իր ծիծաղական գործողութիւնն միայն կը տեսնան անոնք . ատենի կ'ըլլայ, և շուտով գիտութեանց պատկը կորսնցնէ զորոնք այնչափ ջանք ու աշխատանքով վաստակելի էր :

Բնական քիչ արժէք ունեցող ձանց հետ բարեկամութիւն մի ընելու վասն զի առանց օգուտ մը քաղելու նոնցմէ՝ կը փնտսուիս : Բնական աւարժող անձանց հետ վերաբերութիւն ունեցիր . պատիւ համարէ քեզի անհետեւի :

Երբեք մարդկային տկարութիւն մերժութեան յատուկ է իյնալու սիրտը : Թէ որ սխալեցար, մի քաջաբան սխալանքդ ուղղելու, վայրկեան մը մի տարակուսիր . ամենայն ջանք ը որ վերականգնիս, և քաջութեամբ իր այն շղթաներն որ զքեզ կապեր են :

Լյուդմիլա աղքատն որ աղքատութեն խալըսելու համար մէկու մը շողքով

Թիւն չընեն, այն հարուստն որ ու հպարտութեամբ մը ուռած չէ, սնի են գովեստից. բայց իմաստուն ծայրը հասած չեն: Ան կրնար բաւական չափով աղքատին՝ որ երջանկաւորի թշուառութեան մէջ. և հարուստին՝ որ կը ճանչնայ թէ ուրիշ պարտքեր ալ ունի, որ զրգոթութիւնները կը գուշակէ առանց նախապաշարման, և յամենայնի բաւ կը հպատակի:

մաստունը չցաւիր թէ որ իր քովն անձինքն իր հանձարը բանի տեղ չեն, և իր աշխատանքներէն ամեն պտուղ մը չբաղեն, վասն զի աւելի չի հաճոյքէն ու կամէն կամ ունին. հապա առնաւն կը յանձնէ ինքզինքը՝ երբոր բաւական թղիկ չէ ճանչցած, իր բարեկամաց թութեանը մէջ խաբուելու է, և չէ ցած որոնցմէ փախչելու և կամ զուրկ փնտրուելու է:

Իշտ այն զգուշաւորութեամբ ապա, իբրեւ թէ զքեզ տասն աչքով դիտելու տասը ձեռքով ցուցնելին:

Թե հարստութիւնը մեծ ինքնազգէ. բազմորդիութիւնը՝ ամբաւ ջանքով թիւն. և երկար կեանքն ալ արատեւ թշուառութիւններ առաջ տնէ:

Իտածմունքներդ ուղղէ: Այն որ ուր են անոնք, գործքերդ ալ նոյն մաքուր կ'ըլլան:

Իբր ու իմէ, առանց զքեզ շուայութեան տալու. բնակէ, առանց փափիւրութեան գիւրութիւնները փրկելու. խնամքով գործէ, խոհեմաւ խօսէ, և դուռն քեզի գովութիւն տար: Ինչի իմաստնոց հեռ բան ծտես, անոնց խորհուրդները քեզի նք ըլլան, և ան ատեն կը տեսնես իմաստութեան ուսմանը մէջ աղէկ սըլ գայելու ես:

Ինչ որ առջի նայելուս չորոշինք աւան ու անվայել բանը, ինչպէս գործութեան մէջ կրնանք զգուշանալ նոյն:

Երբոր հպատակները օրէնքի ու ժող

միայն չափու մէջ կը կենան, երբոր անոնք որ կ'ուզեն օրինաց դէմ ընել՝ միայն պատժոց վախէն ետ կը կենան, իրաւ ժողովուրդը մեծամեծ անօրէնութիւններ չգործեն, բայց ասիկայ ծառայական վախէ առաջ կու գայ: Երբոր մը պէս չհամարձակիր չար գործելու, բայց չատեր զայն, և ոչ ալ կ'ամբնայ անկէ: Ինչպէս կարծեր ալ թէ իր պարտուցը մէջ կը յարատեւէ. վասն զի զինքը բռնողը վախն է, որ միշտ չար դատարարակ է:

Երբոր ժողովուրդը առաքինութեւ պարզ կոտորակէ, և քու անձդ անոր օրինակ տուր առաքինութեան: Բայց յիշէ որ վիճակնիդ մէկմէկէ տարբեր են, և թէ իւրաքանչիւր վիճակ իր առաքինութիւնն ունի: Երբոր ինկածը խոհեմութիւն ու մարդասիրութիւն է: Երբոր քանիւր որ ըստ իր պարտուցը կ'առաքէ՝ առանձին հպատակներդ իրարու հետ կը միացնես. ասանկով կը տեսնաս որ անոնք ոչ միայն անօրէնութենէ հեռու կը կենան անկեղծ ամօթխածութեամբ ու որդիական երկիւղիւմը, այլ նաեւ ուրախ սրտիւ կը ջանան իրարու ձեռքէն յափշտակել այն փառքն՝ որ առաքինութեան մրցանակն է:

Երբոր օրս հայրասէր կը համարուի զաւակ մը որ իր հայրը կը դարմանէ: Երբոր արդեօք բոլոր անկէ պահանջուածը: Բայց չկայ ձի մը, շուն մը՝ որոնց որ մէկը չգտնուի կերակուր տալու: Ինչ որ ի սիրոյ և ի մեծարանաց առաջ չեն գար մեր ծնողաց ըրած օգնութիւննիս, ինչ տարբերութիւն կայ հայր մը անուցանելուն ու ձի մը դարմանելուն մէջ:

